

Ponios ir ponai, galiausiai, leiskite tarti keleta žodžių apie lyderystę toje srityje, kurioje Centrinės Europos piliečiai turi unikalia kompetencija - tai demokratijos skatinimas. Amerikiečiai, mano įsitikinimu, pagrįstai didžiuojasi, kai pasaulis kartkartėmis pasižiūri į mus, kaip į pavyzdį ir laukia mūsų vadovavimo. Tačiau tiesą sakant, jūs esate pavyzdys milijonams žmonių - ne mes, o jūs - Rumunija ir kitos Centrinės Europos valstybės. Jūsų prieš 20 metų parodytas pavyzdys įkvėpė pasaulį. Vadovavimas, kurio jūs imsitės per ateinančius 20 metų gali pakeisti pasaulį, skatinant, paremiant ir įtvirtinant jaunos demokratines šalis Centrinėje ir Rytų Europoje.

Rytų Europoje yra valstybių, kurioms dar reikia padirbėti, kuriant gerai funkcionuojančią demokratiją bei gyvybingą rinkos ekonomiką. Ar gali būti geresnis pavyzdys nei jūs? Į ką dairytis, jei ne į Centrinės Europos valstybės, kurios prieš 20 metų pasielgė drąsiai ir ryžtingai, ir per pastaruosius 20 metų nuosekliai darė pažangą. Jūs galite padėti Moldovai, Gruzijai ir Ukrainai ilgalaikio stabilumo ir gerovės kelyje. Jums atėjo laikas vadovauti. Armėnija, Azerbaidžanas ir Baltarusija gali semtis iš jūsų tiesioginės patirties. Europos Sąjungos Rytų partnerystės programa rodo pavyzdį, kaip galima aktyvinti šias pastangas. Būsime jūsų partneriais, siekiant įvykdyti 1989 m. pažadus. Tačiau jūsų vadovavimas turi būti drąsus, jūsų balsas skambus.

Sena rumuniška patarlė moko: "Pigiausia prekė - patarimas, o vertingiausia - geras pavyzdys". Jūs esate tas „geras pavyzdys“. Prieš 20 metų Centrinės Europos žmonės į rankas paėmė savo paveldėtą istoriją ir savo valios jėga ją nukreipė nauja linkme - į didesnę laisvę, į teisingumą, į dorumą. Jūsų šansai buvo nelygūs. Istorija mus moko, kad daug lengviau nuversti senus engėjų režimus nei sukurti naujai klestinčias demokratines santvarkas. Vis dėlto jūs ištesėjote savo revoliucijos pažadą. Šiandien jūs gali padėti kitiems atlikti tą patį.

Prieš dvidešimt žiemų, Vaclavas Havelas, kalbėdamas Amerikos Kongrese, atkreipė dėmesį į Centrinės Europos žmonių bendrą empatiją ir vaizduotę. Vergovės metai, anot Havelo, „mums nenumatytai davė ir kažko teigiamo: ypatingą gebėjimą žvelgti šiek tiek toliau už tuos, kurie nėra iškentę šios karčios patirties“. Toliau jis sakė: „Žmogus, negalintis judėti ir gyventi normalaus gyvenimo dėl jį užspaudusio riedulio, turi daugiau laiko apmąstyti viltis nei tas, kuris nėra taip prispaustas“. Jis buvo teisus.

Dabar turite laisvę, kuri leidžia realizuoti tas viltis. Jūs taip ir darote. Tikiu, kad dirbdami drauge paversime tas bendras viltis į istoriją, kuria galėsime didžiuotis. Dabar tas metas. Jūs, studentai, jeigu būsite išmintingi, drąsūs ir jeigu laimė lems, galėsite papasakoti savo anūkams, kad dalyvavote kuriant naująją Europą, naują saugumą, naują taikos erą, nes ryžtingai naudojotės proga. Būkite tokie, kaip tie 1989-aisiais. Būkite drąsūs. Imkitės vadovavimo. Turite istoriją, turite tradicijas. Jūs galite smarkiai viską pakeisti. Ir mes būsim su jumis.

Ponios ir ponai, ačiū jums už dėmesį. Telaimina Dievas Ameriką ir visus jos sąjungininkus. Ir tegul Dievas globoja po platuosį pasaulį pasklidusias mūsų karines pajėgas, kurioms gresia pavojus. Man buvo garbė čia būti. (Plojimai)